History of Assam I (From Earliest Times to 1228 C. E.)

প্ৰথম গোট (UNIT I)

A. ১ নম্বৰৰ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰশ্নোত্তৰ

১। প্ৰাচীন অসমৰ প্ৰধান ঐতিহাসিক সমলসমূহ কি কি?

উত্তৰ: প্ৰাচীন অসমৰ প্ৰধান ঐতিহাসিক সমলসমূহ হ'ল সাহিত্যিক সমল আৰু প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমল।

২। প্ৰাচীন অসমৰ এখন উল্লেখযোগ্য শিলালিপিৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: উমাচল শিলালিপি।

৩। উমাচল শিলালিপি ক'ত অৱস্থিত?

উত্তৰ: গুৱাহাটীৰ উমাচল পাহাৰত।

৪। নিধানপুৰ তাম্ৰশাসন কোনজন ৰজাৰ সৈতে জড়িত?

উত্তৰ: ভাস্কৰবৰ্মনৰ সৈতে।

৫। 'হৰ্ষচৰিত' গ্ৰন্থখনৰ ৰচক কোন?

উত্তৰ: বাণভট্ট।

৬। কামৰূপ ভ্ৰমণ কৰা চীনা পৰিব্ৰাজকজন কোন আছিল?

উত্তৰ: হিউৱেন চাং।

৭। বৰ্মন ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক কোন আছিল?

উত্তৰ: পুষ্যবৰ্মন।

৮। প্ৰাচীন অসমৰ পৌৰাণিক ৰাজ্যখনৰ নাম কি আছিল?

উত্তৰ: প্ৰাগজ্যোতিষ।

৯। প্ৰাচীন কামৰূপৰ ৰাজধানীৰ নাম কি আছিল?

উত্তৰ: প্ৰাগজ্যোতিষপুৰ।

১০। প্ৰাচীন অসমৰ পৌৰাণিক ৰজা নৰকাসুৰৰ পুত্ৰ কোন আছিল?

উত্তৰ: ভগদত্ত।

১১। 'কালিকা পুৰাণ' কোন অঞ্চলৰ ইতিহাস আৰু ধৰ্মীয় পৰম্পৰাৰ সৈতে বিশেষভাৱে জড়িত?

উত্তৰ: কামৰূপ অঞ্চলৰ সৈতে।

১২। শিলালিপিৰ অধ্যয়নক কি বুলি কোৱা হয়?

উত্তৰ: লিপিবিদ্যা।

১৩। মুদ্ৰাৰ অধ্যয়নক কি বুলি কোৱা হয়?

উত্তৰ: মুদ্ৰাবিজ্ঞান।

১৪। প্ৰাচীন কামৰূপৰ উল্লেখযোগ্য ঐতিহাসিক ৰজা কোন আছিল?

উত্তৰ: ভাস্কৰবৰ্মন।

১৫। 'যোগিনীতন্ত্ৰ' কোন অঞ্চলৰ সৈতে জড়িত?

উত্তৰ: কামৰূপ অঞ্চলৰ সৈতে।

১৬। প্ৰাচীন কামৰূপৰ এখন উল্লেখযোগ্য তাম্ৰশাসনৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: দুবি তাম্ৰশাসন।

১৭। ভগদত্তই মহাভাৰতৰ যুদ্ধত কাৰ পক্ষত যোগদান কৰিছিল?

উত্তৰ: কৌৰৱ পক্ষত।

১৮। 'ৰাজতৰংগিণী' গ্ৰন্থখনৰ ৰচক কোন?

উত্তৰ: কলহণ।

১৯। প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ তিনিটা প্ৰধান ৰাজবংশৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: বৰ্মন, শালস্তম্ভ আৰু পাল ৰাজবংশ।

২০। প্ৰাচীন কামৰূপৰ পশ্চিম সীমা কোনখন নদী আছিল?

উত্তৰ: কৰতোৱা নদী।

gucdoe.in+1

B. ২ নম্বৰৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰশ্নোত্তৰ

১। সাহিত্যিক সমল বুলিলে কি বুজা?

উত্তৰ: অতীতৰ ইতিহাসৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰা গ্ৰন্থ, মহাকাব্য, পুৰাণ, ধৰ্মীয় সাহিত্য আৰু বিদেশী পৰিব্ৰাজকৰ বিৱৰণক সাহিত্যিক সমল বোলে। প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ ক্ষেত্ৰত 'মহাভাৰত', 'ৰামায়ণ', 'কালিকা পুৰাণ', 'হৰ্ষচৰিত' আৰু হিউৱেন চাঙৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত উল্লেখযোগ্য।

২। প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমলৰ উদাহৰণ দিয়া।

উত্তৰ: শিলালিপি, তাম্ৰশাসন, মুদ্ৰা, মন্দিৰ, ভাস্কৰ্য আৰু প্ৰাচীন স্থাপত্যৰ ধ্বংসাৱশেষ প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমলৰ অন্তৰ্গত। উমাচল শিলালিপি আৰু নিধানপুৰ তাম্ৰশাসন ইয়াৰ উল্লেখযোগ্য উদাহৰণ।

৩। নিধানপুৰ তাম্ৰশাসনৰ ঐতিহাসিক গুৰুত্ব কি?

উত্তৰ: নিধানপুৰ তাম্ৰশাসন ভাস্কৰবৰ্মনৰ ৰাজত্বকালৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ঐতিহাসিক সমল। ইয়াৰ পৰা বৰ্মন ৰাজবংশৰ বংশাৱলী, ভূমিদান প্ৰথা, প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থা আৰু সেই সময়ৰ সামাজিক-অৰ্থনৈতিক অৱস্থাৰ বিষয়ে তথ্য লাভ কৰিব পাৰি।

৪। প্ৰাগজ্যোতিষ আৰু কামৰূপৰ মাজত সম্পৰ্ক কি?

উত্তৰ: প্ৰাগজ্যোতিষ আৰু কামৰূপ দুয়োটা নামেই প্ৰাচীন অসমৰ সৈতে জড়িত। প্ৰাচীন সাহিত্যত প্ৰাগজ্যোতিষ আৰু প্ৰাগজ্যোতিষপুৰৰ উল্লেখ পোৱা যায়। পৰৱৰ্তী সময়ত কামৰূপ নামটো এই অঞ্চলৰ ৰাজনৈতিক পৰিচয় হিচাপে অধিক প্ৰচলিত হয়।

৫। নৰকাসুৰৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

উত্তৰ: নৰকাসুৰ প্ৰাচীন অসমৰ পৌৰাণিক ইতিহাসৰ এজন উল্লেখযোগ্য শাসক। পুৰাণসমূহৰ মতে তেওঁ প্ৰাগজ্যোতিষৰ ৰজা আছিল আৰু ভৌম বংশৰ সৈতে জড়িত আছিল। তেওঁৰ পুত্ৰ ভগদত্তৰ বিষয়ে মহাভাৰততত উল্লেখ পোৱা যায়।

৬। ভগদত্ত কোন আছিল?

উত্তৰ: ভগদত্ত প্ৰাগজ্যোতিষৰ এজন পৌৰাণিক ৰজা আৰু নৰকাসুৰৰ পুত্ৰ বুলি পৰম্পৰাগত কাহিনীত উল্লেখ আছে। মহাভাৰতৰ কুৰুক্ষেত্ৰৰ যুদ্ধত তেওঁ কৌৰৱ পক্ষত যোগদান কৰিছিল। তেওঁ সুপ্ৰতীক নামৰ হাতীটোৰ বাবে বিশেষভাৱে পৰিচিত।

৭। প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ বাবে বিদেশী বিৱৰণৰ গুৰুত্ব কি?

উত্তৰ: বিদেশী পৰিব্ৰাজকৰ বিৱৰণৰ পৰা প্ৰাচীন অসমৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক, ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক অৱস্থাৰ বিষয়ে তথ্য লাভ কৰিব পাৰি। বিশেষকৈ হিউৱেন চাঙৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্তই ভাস্কৰবৰ্মনৰ ৰাজত্বকালৰ কামৰূপৰ বিষয়ে মূল্যৱান তথ্য প্ৰদান কৰে।

৮। মুদ্ৰা ঐতিহাসিক সমল হিচাপে কিয় গুৰুত্বপূৰ্ণ?

উত্তৰ: মুদ্ৰাৰ পৰা শাসকৰ নাম, ৰাজনৈতিক ক্ষমতা, অৰ্থনৈতিক অৱস্থা, বাণিজ্যিক সম্পৰ্ক আৰু ধৰ্মীয় বিশ্বাসৰ বিষয়ে তথ্য লাভ কৰিব পাৰি। সেয়েহে মুদ্ৰা প্ৰাচীন ইতিহাস পুনৰ্নিৰ্মাণৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সমল।

৯। উমাচল শিলালিপিৰ ঐতিহাসিক গুৰুত্ব কি?

উত্তৰ: উমাচল শিলালিপি প্ৰাচীন অসমৰ অন্যতম প্ৰাচীন শিলালিপি। ই বৰ্তমানৰ গুৱাহাটীৰ উমাচল পাহাৰত অৱস্থিত। এই শিলালিপিৰ পৰা প্ৰাচীন কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক আৰু ধৰ্মীয় ইতিহাসৰ বিষয়ে তথ্য লাভ কৰিব পাৰি।

১০। প্ৰাচীন অসমৰ ভূ-প্ৰাকৃতিক বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

উত্তৰ: প্ৰাচীন অসমৰ ভৌগোলিক পৰিচয় মূলতঃ ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ় লৈ উঠিছিল। ইয়াৰ উপৰি পাহাৰ-পৰ্বত, নদ-নদী আৰু উৰ্বৰ সমভূমিয়ে অঞ্চলটোৰ কৃষি, বাণিজ্য, বসতি আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল।

C. ৫ নম্বৰৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ চমু টোকা

১। প্ৰাচীন অসমৰ সাহিত্যিক সমল

প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাস পুনৰ্নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত সাহিত্যিক সমলৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম। এই সমলসমূহৰ ভিতৰত মহাকাব্য, পুৰাণ, ধৰ্মীয় গ্ৰন্থ, তন্ত্ৰ আৰু বিদেশী পৰিব্ৰাজকৰ বিৱৰণ উল্লেখযোগ্য।

'মহাভাৰত' আৰু 'ৰামায়ণ'ত প্ৰাগজ্যোতিষৰ উল্লেখ পোৱা যায়। মহাভাৰতত প্ৰাগজ্যোতিষৰ ৰজা ভগদত্তৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা হৈছে। 'কালিকা পুৰাণ' আৰু 'যোগিনীতন্ত্ৰ'ত কামৰূপৰ ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাৰ বিষয়ে বিভিন্ন তথ্য পোৱা যায়।

বাণভট্টৰ 'হৰ্ষচৰিত'ত ৰজা ভাস্কৰবৰ্মনৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে। আনহাতে, চীনা পৰিব্ৰাজক হিউৱেন চাঙৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্তত সপ্তম শতিকাৰ কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক আৰু ধৰ্মীয় অৱস্থাৰ বিষয়ে মূল্যৱান তথ্য পোৱা যায়।

সাহিত্যিক সমলসমূহে প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাস জানিবলৈ বিশেষ সহায় কৰে। অৱশ্যে পৌৰাণিক কাহিনী আৰু ঐতিহাসিক তথ্যৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰি এই সমলসমূহৰ সমালোচনামূলক অধ্যয়ন কৰা উচিত।

২। প্ৰাচীন অসমৰ প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমল

প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাস পুনৰ্নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমলৰ ভূমিকা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। এই সমলসমূহৰ ভিতৰত শিলালিপি, তাম্ৰশাসন, মুদ্ৰা, মন্দিৰ, ভাস্কৰ্য আৰু প্ৰাচীন স্থাপত্যৰ ধ্বংসাৱশেষ উল্লেখযোগ্য।

উমাচল শিলালিপি প্ৰাচীন অসমৰ অন্যতম প্ৰাচীন শিলালিপি। দুবি আৰু নিধানপুৰ তাম্ৰশাসনৰ পৰা বৰ্মন ৰাজবংশৰ বংশাৱলী, ভূমিদান প্ৰথা আৰু প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে তথ্য লাভ কৰিব পাৰি।

তেজপুৰৰ দ-পৰ্বতীয়া অঞ্চলৰ প্ৰাচীন মন্দিৰৰ স্থাপত্য আৰু ভাস্কৰ্যই অসমৰ প্ৰাচীন শিল্পকলাৰ উৎকৰ্ষৰ পৰিচয় দিয়ে। ইয়াৰ উপৰি নগাজৰি-খনিকৰ গাঁৱৰ শিলালিপি আৰু ডুবৰনী অঞ্চলৰ দুৰ্গৰ অৱশেষে দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ প্ৰাচীন ইতিহাসৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰে।

এই সমলসমূহৰ সহায়ত প্ৰাচীন অসমৰ ৰাজনীতি, অৰ্থনীতি, ধৰ্ম আৰু সংস্কৃতিৰ বিষয়ে অধিক নিৰ্ভৰযোগ্য তথ্য লাভ কৰিব পাৰি।

৩। প্ৰাচীন অসমৰ ভূমি আৰু জনসাধাৰণ

প্ৰাচীন অসমৰ ভূগোল আৰু জনগোষ্ঠীয় গঠনে ইয়াৰ ইতিহাস, সমাজ আৰু সংস্কৃতিৰ বিকাশত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকা, বৰাক উপত্যকা আৰু ইয়াৰ পাৰ্শ্ববৰ্তী পাহাৰীয়া অঞ্চলসমূহে প্ৰাচীন অসমৰ ভৌগোলিক পৰিচয় গঢ়ি তুলিছিল।

প্ৰাচীন কালৰে পৰা এই অঞ্চলত বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ বসতি আছিল। বড়ো, মিছিং, ৰাভা, কাৰ্বি, ডিমাছা, তিৱা, কোচ আৰু অন্যান্য জনগোষ্ঠীৰ নিজস্ব ভাষা, পৰম্পৰা আৰু সাংস্কৃতিক বৈশিষ্ট্য আছিল।

ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু ইয়াৰ উপনৈসমূহে কৃষি, বাণিজ্য আৰু যাতায়াতৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। নদী উপত্যকাৰ উৰ্বৰ ভূমিয়ে কৃষিভিত্তিক সমাজৰ বিকাশত সহায় কৰিছিল।

পাহাৰ আৰু ভৈয়ামৰ মাজত থকা যোগাযোগৰ ফলত বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ মাজত সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক আদান-প্ৰদান হৈছিল। এই বৈচিত্ৰ্যই প্ৰাচীন অসমৰ সমাজ-সংস্কৃতিক সমৃদ্ধ কৰিছিল।

৪। প্ৰাগজ্যোতিষ আৰু কামৰূপৰ উৎপত্তি

প্ৰাগজ্যোতিষ আৰু কামৰূপ প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ সৈতে ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত দুটা নাম। প্ৰাচীন মহাকাব্য, পুৰাণ আৰু অন্যান্য সাহিত্যিক সমলত এই নাম দুটাৰ উল্লেখ পোৱা যায়।

'মহাভাৰত' আৰু 'ৰামায়ণ'ত প্ৰাগজ্যোতিষৰ উল্লেখ আছে। পৌৰাণিক পৰম্পৰা অনুসৰি নৰকাসুৰ আছিল এই ৰাজ্যৰ এজন উল্লেখযোগ্য শাসক। তেওঁৰ পুত্ৰ ভগদত্তই মহাভাৰতৰ কুৰুক্ষেত্ৰৰ যুদ্ধত কৌৰৱ পক্ষত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল।

প্ৰাগজ্যোতিষপুৰক প্ৰাগজ্যোতিষ ৰাজ্যৰ ৰাজধানী হিচাপে গণ্য কৰা হয়। আনহাতে, কামৰূপ নামৰ উৎপত্তি সম্পৰ্কে 'কালিকা পুৰাণ'ত কামদেৱৰ পুনৰ ৰূপ লাভৰ সৈতে জড়িত এটা পৌৰাণিক কাহিনী পোৱা যায়।

ঐতিহাসিকভাৱে কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক পৰিচয়ৰ নিৰ্ভৰযোগ্য প্ৰমাণ চতুৰ্থ শতিকাৰ পৰা পোৱা যায়। পুষ্যবৰ্মনে বৰ্মন ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ পিছত কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাস অধিক স্পষ্ট হৈ পৰে।

সেয়েহে প্ৰাগজ্যোতিষৰ প্ৰাৰম্ভিক পৰিচয় পৌৰাণিক সাহিত্যৰ সৈতে জড়িত হ'লেও কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাস শিলালিপি আৰু তাম্ৰশাসনৰ সহায়ত অধ্যয়ন কৰিব পাৰি।

৫। প্ৰাচীন অসমৰ পৰম্পৰাগত শাসক আৰু প্ৰাৰম্ভিক ইতিহাস

প্ৰাচীন অসমৰ প্ৰাৰম্ভিক ইতিহাসৰ বিষয়ে জানিবলৈ পৌৰাণিক সাহিত্য, মহাকাব্য, পুৰাণ আৰু প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমলৰ সহায় ল'বলগীয়া হয়। এই সময়ৰ বহু বিৱৰণ কিংবদন্তি আৰু পৌৰাণিক পৰম্পৰাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।

পৌৰাণিক পৰম্পৰা অনুসৰি মহীৰংগ দানৱ প্ৰাগজ্যোতিষৰ এজন প্ৰাৰম্ভিক শাসক আছিল। তেওঁৰ পিছত নৰকাসুৰে এই অঞ্চলত শাসন কৰিছিল বুলি কোৱা হয়।

নৰকাসুৰৰ পুত্ৰ ভগদত্ত মহাভাৰতৰ এজন উল্লেখযোগ্য চৰিত্ৰ। তেওঁ কুৰুক্ষেত্ৰৰ যুদ্ধত কৌৰৱ পক্ষৰ হৈ যুদ্ধ কৰিছিল। পৌৰাণিক বংশাৱলীত ভগদত্তৰ পিছৰ শাসক হিচাপে বজ্ৰদত্তৰ নামো উল্লেখ কৰা হয়।

কিন্তু এই শাসকসকলৰ বিষয়ে সমসাময়িক শিলালিপি বা তাম্ৰশাসনৰ দৰে প্ৰত্যক্ষ প্ৰমাণ উপলব্ধ নহয়। সেয়েহে তেওঁলোকৰ বিৱৰণক প্ৰমাণিত ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ সৈতে একে স্তৰত ৰখা উচিত নহয়।

প্ৰাচীন অসমৰ নিৰ্ভৰযোগ্য ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ আৰম্ভণি পুষ্যবৰ্মনে প্ৰতিষ্ঠা কৰা বৰ্মন ৰাজবংশৰ পৰা হয়। এই ৰাজবংশৰ শাসনকালৰ পৰা শিলালিপি আৰু তাম্ৰশাসনৰ দৰে ঐতিহাসিক সমল অধিক স্পষ্টভাৱে উপলব্ধ হয়।

D. ৮ নম্বৰৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ দীঘলীয়া প্ৰশ্নোত্তৰ

১। প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাস পুনৰ্নিৰ্মাণৰ বিভিন্ন সমলৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাস পুনৰ্নিৰ্মাণৰ বাবে বিভিন্ন ধৰণৰ ঐতিহাসিক সমল ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এই সমলসমূহক প্ৰধানকৈ সাহিত্যিক আৰু প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমল হিচাপে ভাগ কৰিব পাৰি। এই দুয়োবিধ সমলৰ সহায়ত প্ৰাচীন অসমৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক, অৰ্থনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক ইতিহাসৰ বিষয়ে জানিব পাৰি।

১। সাহিত্যিক সমল:

সাহিত্যিক সমলৰ ভিতৰত মহাকাব্য, পুৰাণ, ধৰ্মীয় গ্ৰন্থ, তন্ত্ৰ আৰু বিদেশী পৰিব্ৰাজকৰ বিৱৰণ উল্লেখযোগ্য।

- 'মহাভাৰত'ত প্ৰাগজ্যোতিষৰ ৰজা ভগদত্তৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে।
- 'ৰামায়ণ' আৰু বিভিন্ন পুৰাণত প্ৰাগজ্যোতিষৰ উল্লেখ পোৱা যায়।
- 'কালিকা পুৰাণ'ত কামৰূপৰ ধৰ্মীয় আৰু পৌৰাণিক পৰম্পৰাৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা হৈছে।
- 'যোগিনীতন্ত্ৰ'ত কামৰূপৰ ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক পৰিচয়ৰ বিষয়ে তথ্য পোৱা যায়।
- বাণভট্টৰ 'হৰ্ষচৰিত'ত ভাস্কৰবৰ্মনৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে।
- হিউৱেন চাঙৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্তত সপ্তম শতিকাৰ কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক অৱস্থাৰ বিষয়ে তথ্য পোৱা যায়।

২। প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমল:

প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমলসমূহ প্ৰাচীন ইতিহাসৰ প্ৰত্যক্ষ প্ৰমাণ হিচাপে বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ।

- শিলালিপি: উমাচল শিলালিপি, তেজপুৰ শিলালিপি আৰু নগাজৰি-খনিকৰ গাঁৱৰ শিলালিপি উল্লেখযোগ্য।
- তাম্ৰশাসন: নিধানপুৰ আৰু দুবি তাম্ৰশাসনৰ পৰা বৰ্মন ৰাজবংশৰ বংশাৱলী, ভূমিদান আৰু প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে তথ্য পোৱা যায়।
- মুদ্ৰা: মুদ্ৰাৰ পৰা অৰ্থনৈতিক অৱস্থা, বাণিজ্যিক সম্পৰ্ক আৰু শাসকৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে তথ্য লাভ কৰিব পাৰি।
- স্থাপত্য আৰু ভাস্কৰ্য: দ-পৰ্বতীয়া আৰু অন্যান্য প্ৰত্নতাত্ত্বিক স্থানৰ স্থাপত্য আৰু ভাস্কৰ্যই প্ৰাচীন অসমৰ শিল্পকলাৰ বিকাশৰ পৰিচয় দিয়ে।
- অন্যান্য প্ৰত্নতাত্ত্বিক অৱশেষ: প্ৰাচীন বসতি, ইটা, মন্দিৰ, পুখুৰী আৰু দুৰ্গৰ অৱশেষে সেই সময়ৰ জনজীৱন আৰু বসতিৰ বিষয়ে তথ্য দিয়ে।

৩। বিদেশী বিৱৰণ:

হিউৱেন চাঙৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ বাবে বিশেষভাৱে মূল্যৱান। তেওঁৰ বিৱৰণৰ পৰা ভাস্কৰবৰ্মনৰ ৰাজত্বকালৰ কামৰূপৰ সামাজিক, ধৰ্মীয় আৰু ৰাজনৈতিক অৱস্থাৰ বিষয়ে জানিব পাৰি।

উপসংহাৰ:

সাহিত্যিক আৰু প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমলৰ সমন্বিত অধ্যয়নৰ জৰিয়তে প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাস অধিক নিৰ্ভৰযোগ্যভাৱে পুনৰ্নিৰ্মাণ কৰিব পাৰি। অৱশ্যে পৌৰাণিক বিৱৰণ আৰু ঐতিহাসিক প্ৰমাণৰ মাজত পাৰ্থক্য ৰখাটো ইতিহাস অধ্যয়নৰ বাবে অতি প্ৰয়োজনীয়।

২। প্ৰাগজ্যোতিষ আৰু কামৰূপৰ উৎপত্তি তথা ঐতিহাসিক পৰিচয় আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

প্ৰাগজ্যোতিষ আৰু কামৰূপ প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ সৈতে ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ নাম। প্ৰাচীন সাহিত্য, পুৰাণ, মহাকাব্য আৰু শিলালিপিত এই নাম দুটাৰ উল্লেখ পোৱা যায়।

১। প্ৰাগজ্যোতিষৰ উৎপত্তি আৰু পৰিচয়:

প্ৰাগজ্যোতিষৰ উল্লেখ প্ৰাচীন ভাৰতীয় সাহিত্যত পোৱা যায়। 'মহাভাৰত', 'ৰামায়ণ' আৰু বিভিন্ন পুৰাণত প্ৰাগজ্যোতিষৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা হৈছে। পৌৰাণিক পৰম্পৰা অনুসৰি নৰকাসুৰ আছিল এই ৰাজ্যৰ এজন উল্লেখযোগ্য শাসক। তেওঁৰ পুত্ৰ ভগদত্তই মহাভাৰতৰ যুদ্ধত কৌৰৱ পক্ষত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল।

প্ৰাগজ্যোতিষপুৰক এই ৰাজ্যৰ ৰাজধানী হিচাপে গণ্য কৰা হয়।

২। কামৰূপ নামৰ উৎপত্তি:

কামৰূপ নামৰ উৎপত্তি সম্পৰ্কে 'কালিকা পুৰাণ'ত এটা পৌৰাণিক কাহিনী পোৱা যায়। এই কাহিনী অনুসৰি শিৱৰ ক্ৰোধত কামদেৱ ভস্মীভূত হৈছিল আৰু পিছত এই অঞ্চলত পুনৰ নিজৰ ৰূপ লাভ কৰিছিল। সেই কাৰণেই অঞ্চলটোৰ নাম কামৰূপ হোৱা বুলি পৌৰাণিক পৰম্পৰাত বিশ্বাস কৰা হয়।

৩। ভৌগোলিক পৰিচয়:

প্ৰাচীন কামৰূপৰ মূল কেন্দ্ৰ আছিল ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকা। ইয়াৰ পশ্চিম সীমা কৰতোৱা নদীলৈকে বিস্তৃত আছিল। পূব, উত্তৰ আৰু দক্ষিণৰ পাৰ্বত্য অঞ্চলসমূহেও ইয়াৰ ভৌগোলিক পৰিচয় নিৰ্ধাৰণ কৰিছিল। অৱশ্যে বিভিন্ন সময়ত ৰাজ্যখনৰ সীমা পৰিৱৰ্তিত হৈছিল।

৪। ৰাজনৈতিক পৰিচয়:

চতুৰ্থ শতিকাৰ পৰা কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ নিৰ্ভৰযোগ্য তথ্য পোৱা যায়। এই সময়ত পুষ্যবৰ্মনে বৰ্মন ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠা কৰে। পৰৱৰ্তী সময়ত ভাস্কৰবৰ্মনৰ শাসনকালত কামৰূপে বিশেষ ৰাজনৈতিক শক্তি আৰু প্ৰতিপত্তি লাভ কৰে।

৫। সাহিত্যিক আৰু প্ৰত্নতাত্ত্বিক প্ৰমাণ:

'কালিকা পুৰাণ', 'যোগিনীতন্ত্ৰ', 'হৰ্ষচৰিত', হিউৱেন চাঙৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত, শিলালিপি আৰু তাম্ৰশাসনে প্ৰাচীন কামৰূপৰ ইতিহাস জানিবলৈ সহায় কৰে।

উপসংহাৰ:

প্ৰাগজ্যোতিষ আৰু কামৰূপৰ ইতিহাসে প্ৰাচীন অসমৰ ৰাজনৈতিক, ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশৰ পৰিচয় বহন কৰে। প্ৰাগজ্যোতিষৰ প্ৰাৰম্ভিক বিৱৰণৰ বহু অংশ পৌৰাণিক হ'লেও বৰ্মন ৰাজবংশৰ সময়ৰ পৰা কামৰূপৰ ইতিহাসৰ নিৰ্ভৰযোগ্য ঐতিহাসিক প্ৰমাণ পোৱা যায়।

৩। প্ৰাচীন অসমৰ ভূমি আৰু জনসাধাৰণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

প্ৰাচীন অসমৰ ভৌগোলিক পৰিৱেশ আৰু জনগোষ্ঠীয় গঠনে ইয়াৰ ইতিহাস, সমাজ আৰু সংস্কৃতিৰ বিকাশত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকা, বৰাক উপত্যকা আৰু ইয়াৰ পাৰ্শ্বৱৰ্তী পাহাৰীয়া অঞ্চলসমূহে প্ৰাচীন অসমৰ ভৌগোলিক পৰিসৰ গঢ়ি তুলিছিল।

১। ভৌগোলিক অৱস্থান:

প্ৰাচীন অসম পূব ভাৰতৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অঞ্চল আছিল। ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদী আৰু ইয়াৰ উপনৈসমূহে অঞ্চলটোৰ কৃষি, যাতায়াত আৰু বাণিজ্যৰ বিকাশত সহায় কৰিছিল।

২। জনগোষ্ঠীয় বৈচিত্ৰ্য:

প্ৰাচীন অসম বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ বাসস্থান আছিল। বড়ো, মিছিং, ৰাভা, কাৰ্বি, ডিমাছা, তিৱা, কোচ আদি জনগোষ্ঠীৰ নিজস্ব ভাষা, পৰম্পৰা আৰু সাংস্কৃতিক বৈশিষ্ট্য আছিল। এই জনগোষ্ঠীসমূহৰ মাজত পাৰস্পৰিক যোগাযোগ আৰু সাংস্কৃতিক আদান-প্ৰদান চলি আহিছিল।

৩। কৃষিভিত্তিক সমাজ:

নদী উপত্যকাৰ উৰ্বৰ ভূমিৰ বাবে কৃষি প্ৰাচীন অসমৰ অন্যতম প্ৰধান জীৱিকা আছিল। ধান খেতিৰ লগতে অন্যান্য কৃষিকাৰ্যও প্ৰচলিত আছিল।

৪। যাতায়াত আৰু বাণিজ্য:

ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু ইয়াৰ উপনৈসমূহে যাতায়াত আৰু বাণিজ্যৰ সুবিধা প্ৰদান কৰিছিল। পাহাৰ আৰু ভৈয়ামৰ মাজত থকা যোগাযোগে বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ মাজত বাণিজ্যিক আৰু সাংস্কৃতিক সম্পৰ্ক গঢ়ি তুলিছিল।

৫। সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্য:

প্ৰাচীন অসমৰ সমাজত বিভিন্ন ধৰ্মীয় বিশ্বাস, ৰীতি-নীতি আৰু পৰম্পৰা প্ৰচলিত আছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত বৈদিক আৰু ব্ৰাহ্মণ্য ধৰ্মীয় প্ৰভাৱৰ বিস্তাৰ ঘটে।

উপসংহাৰ:

প্ৰাচীন অসমৰ ভৌগোলিক বৈশিষ্ট্য আৰু জনগোষ্ঠীয় বৈচিত্ৰ্যই ইয়াৰ সমাজ-সংস্কৃতিৰ বিকাশত বিশেষ ভূমিকা পালন কৰিছিল। এই বৈচিত্ৰ্যই অসমক এক সমৃদ্ধ ঐতিহাসিক আৰু সাংস্কৃতিক অঞ্চল হিচাপে গঢ়ি তুলিছিল।

৪। প্ৰাচীন অসমৰ পৰম্পৰাগত শাসক আৰু প্ৰাৰম্ভিক ইতিহাসৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

প্ৰাচীন অসমৰ প্ৰাৰম্ভিক ইতিহাসৰ বিষয়ে জানিবলৈ সাহিত্যিক আৰু প্ৰত্নতাত্ত্বিক উভয় প্ৰকাৰৰ সমলৰ সহায় ল'বলগীয়া হয়। এই ইতিহাসৰ প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ৰ বহু তথ্য পৌৰাণিক কাহিনী আৰু কিংবদন্তিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।

১। মহীৰংগ দানৱ:

পৌৰাণিক পৰম্পৰা অনুসৰি মহীৰংগ দানৱ প্ৰাগজ্যোতিষৰ এজন প্ৰাৰম্ভিক শাসক আছিল। তেওঁক প্ৰাচীন অসমৰ পৌৰাণিক শাসকসকলৰ ভিতৰত অন্যতম বুলি গণ্য কৰা হয়।

২। নৰকাসুৰ:

নৰকাসুৰক প্ৰাগজ্যোতিষৰ এজন উল্লেখযোগ্য পৌৰাণিক ৰজা হিচাপে বৰ্ণনা কৰা হৈছে। তেওঁ ভৌম বংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক বুলি পৰিচিত। তেওঁৰ শাসনকালৰ সৈতে বহু পৌৰাণিক কাহিনী জড়িত হৈ আছে।

৩। ভগদত্ত:

নৰকাসুৰৰ পুত্ৰ ভগদত্ত প্ৰাগজ্যোতিষৰ আন এজন উল্লেখযোগ্য পৌৰাণিক শাসক আছিল। মহাভাৰতৰ কুৰুক্ষেত্ৰৰ যুদ্ধত তেওঁ কৌৰৱ পক্ষত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। তেওঁ হাতীচালনাত বিশেষ পাৰদৰ্শী আছিল।

৪। বজ্ৰদত্ত:

পৌৰাণিক বংশাৱলীত ভগদত্তৰ পিছৰ শাসক হিচাপে বজ্ৰদত্তৰ নাম উল্লেখ কৰা হয়।

৫। ঐতিহাসিক শাসনৰ আৰম্ভণি:

পৌৰাণিক পৰম্পৰাৰ পিছত প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ অধিক নিৰ্ভৰযোগ্য অধ্যায় আৰম্ভ হয় বৰ্মন ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ জৰিয়তে। পুষ্যবৰ্মনে চতুৰ্থ শতিকাত এই ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল।

৬। ঐতিহাসিক সমল:

উমাচল শিলালিপি, দুবি আৰু নিধানপুৰ তাম্রশাসন, 'হর্ষচৰিত' আৰু হিউৱেন চাঙৰ বিৱৰণে প্রাচীন অসমৰ ইতিহাস পুনর্নির্মাণত সহায় কৰিছে।

উপসংহাৰ:

প্রাচীন অসমৰ প্রাৰম্ভিক ইতিহাসত পৌৰাণিক পৰম্পৰা আৰু ঐতিহাসিক তথ্য দুয়োটাৰে গুৰুত্ব আছে। অৱশ্যে নৰকাসুৰ, ভগদত্ত আদি শাসকৰ কাহিনীক প্রমাণিত ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ সৈতে একে স্তৰত ৰখা উচিত নহয়। পুষ্যবর্মনৰ সময়ৰ পৰা অসমৰ ইতিহাস অধিক নির্ভৰযোগ্য ঐতিহাসিক প্রমাণৰ ভিত্তিত অধ্যয়ন কৰিব পাৰি।

দ্বিতীয় গোট **(UNIT II)**

A. ১ নম্বৰৰ অতি গুৰুত্বপূর্ণ প্রশ্নোত্তৰ

১। বর্মন ৰাজবংশৰ প্রতিষ্ঠাপক কোন আছিল**?**

উত্তৰ: পুষ্যবর্মন।

২। বর্মন ৰাজবংশৰ প্রতিষ্ঠা কোন শতিকাত হৈছিল**?**

উত্তৰ: চতুর্থ শতিকাত।

৩। বর্মন ৰাজবংশৰ সর্বাধিক উল্লেখযোগ্য ৰজা কোন আছিল**?**

উত্তৰ: ভাস্কৰবর্মন।

৪। ভাস্কৰবর্মনৰ সমসাময়িক উত্তৰ ভাৰতৰ সম্রাটজনৰ নাম কি**?**

উত্তৰ: হর্ষবর্ধন।

৫। হিউৱেন চাঙে কাৰ ৰাজত্বকালত কামৰূপ ভ্রমণ কৰিছিল**?**

উত্তৰ: ভাস্কৰবর্মনৰ ৰাজত্বকালত।

৬। শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ প্রতিষ্ঠাপক কোন আছিল**?**

উত্তৰ: শালস্তম্ভ।

৭। শালস্তম্ভ ৰাজবংশক আন কি নামেৰে জনা যায়**?**

উত্তৰ: ম্লেচ্ছ ৰাজবংশ।

৮। শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ ৰাজধানীৰ নাম কি আছিল**?**

উত্তৰ: হৰ্ষপ্রেশ্বৰ বা হডপ্রেশ্বৰ।

৯। শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ এজন উল্লেখযোগ্য ৰজাৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: হর্জৰবর্মন।

১০। হর্জৰবর্মনৰ এখন উল্লেখযোগ্য শিলালিপিৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: তেজপুৰ শিলালিপি।

১১। শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ শেষৰজন ৰজা কোন আছিল?

উত্তৰ: ত্যাগসিংহ।

১২। কামৰূপৰ পাল ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক কোন আছিল?

উত্তৰ: ব্ৰহ্মপাল।

১৩। ৰত্নপাল কোন ৰাজবংশৰ ৰজা আছিল?

উত্তৰ: পাল ৰাজবংশৰ।

১৪। ৰত্নপালে স্থাপন কৰা ৰাজধানীখনৰ নাম কি আছিল?

উত্তৰ: শ্ৰীদুৰ্জয়।

১৫। ৰত্নপালৰ এখন উল্লেখযোগ্য তাম্ৰশাসনৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: বৰগাঁও তাম্ৰশাসন।

১৬। দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ প্ৰাচীন ইতিহাসৰ সৈতে জড়িত এখন শিলালিপিৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: নগাজৰি-খনিকৰ গাঁৱৰ শিলালিপি।

১৭। দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ প্ৰাচীন ৰাজনৈতিক কেন্দ্ৰৰ অৱশেষ পোৱা ডুবৰনী অঞ্চল কোনখন নদীৰ উপত্যকাত অৱস্থিত?

উত্তৰ: ধনশিৰি নদীৰ উপত্যকাত।

১৮। দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ পঞ্চম শতিকাৰ দুজন শাসকৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: শ্ৰী ৰত্নবৰ্মন আৰু শ্ৰী বসুন্ধৰবৰ্মন।

১৯। দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ অষ্টম শতিকাৰ দুজন শাসকৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: মহাৰাজাধিৰাজ শ্ৰী জীৱৰ আৰু মহাৰাজাধিৰাজ দিক্লিখবৰ্মন।

২০। দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ স্বতন্ত্ৰ ৰাজ্যখন পিছলৈ কোন ৰাজ্যৰ অন্তৰ্ভুক্ত হৈছিল?

উত্তৰ: কছাৰী ৰাজ্যৰ অন্তৰ্ভুক্ত হৈছিল।

gucdoe.in+1

B. ২ নম্বৰৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰশ্নোত্তৰ

১। বৰ্মন ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠা আৰু শাসনৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

উত্তৰ: চতুৰ্থ শতিকাত পুষ্যবৰ্মনে কামৰূপত বৰ্মন ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। এই ৰাজবংশৰ শাসনকালত কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশ ঘটিছিল। ভাস্কৰবৰ্মনৰ শাসনকালত কামৰূপে বিশেষ প্ৰতিপত্তি লাভ কৰিছিল।

২। ভাস্কৰবৰ্মনৰ দুটা উল্লেখযোগ্য কৃতিত্ব লিখা।

উত্তৰ:

- তেওঁ উত্তৰ ভাৰতৰ সম্ৰাট হৰ্ষবৰ্ধনৰ সৈতে বন্ধুত্বপূৰ্ণ ৰাজনৈতিক সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিছিল।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত কামৰূপে উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ এক শক্তিশালী ৰাজ্য হিচাপে প্ৰতিপত্তি লাভ কৰিছিল।

৩। ভাস্কৰবৰ্মনৰ ৰাজত্বকালৰ দুটা উল্লেখযোগ্য ঐতিহাসিক সমলৰ নাম লিখা।

উত্তৰ:

- দুবি তাম্ৰশাসন।
- নিধানপুৰ তাম্ৰশাসন।

ইয়াৰ উপৰি 'হৰ্ষচৰিত' আৰু হিউৱেন চাঙৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্তও উল্লেখযোগ্য।

৪। হৰ্ষবৰ্ধন আৰু ভাস্কৰবৰ্মনৰ সম্পৰ্কৰ বিষয়ে লিখা।

উত্তৰ: হৰ্ষবৰ্ধন আৰু ভাস্কৰবৰ্মনৰ মাজত বন্ধুত্বপূৰ্ণ ৰাজনৈতিক সম্পৰ্ক আছিল। তেওঁলোকৰ মিত্ৰতাই উত্তৰ ভাৰত আৰু কামৰূপৰ মাজত কূটনৈতিক সম্পৰ্ক শক্তিশালী কৰিছিল।

৫। শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

উত্তৰ: ভাস্কৰবৰ্মনৰ মৃত্যুৰ পিছত সপ্তম শতিকাৰ মাজভাগত শালস্তম্ভৰ নেতৃত্বত কামৰূপত নতুন ৰাজবংশৰ উত্থান ঘটে। এই ৰাজবংশক ম্লেচ্ছ ৰাজবংশ বুলিও কোৱা হয়। ইয়াৰ শাসকসকলে হডপ্পেশ্বৰক ৰাজধানী হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিছিল।

৬। হডপ্পেশ্বৰৰ ঐতিহাসিক গুৰুত্ব কি**?**

উত্তৰ: হডপ্পেশ্বৰ শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ ৰাজধানী আছিল। বৰ্তমানৰ তেজপুৰৰ সৈতে এই প্ৰাচীন ৰাজধানীখনক চিনাক্ত কৰা হয়। এই ৰাজধানীয়ে প্ৰাচীন কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক কেন্দ্ৰৰ স্থান পৰিৱৰ্তনৰ পৰিচয় দিয়ে।

৭। হৰ্জৰবৰ্মনৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

উত্তৰ: হৰ্জৰবৰ্মন শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ এজন উল্লেখযোগ্য ৰজা আছিল। তেওঁৰ ৰাজত্বকালৰ তেজপুৰ শিলালিপি আৰু হায়ুংথাল তাম্ৰশাসন ঐতিহাসিকভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ। এই লিপিসমূহৰ পৰা তেওঁৰ শাসন আৰু প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে তথ্য পোৱা যায়।

৮। ত্যাগসিংহ কোন আছিল**?**

উত্তৰ: ত্যাগসিংহ শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ শেষৰজন ৰজা আছিল। তেওঁৰ কোনো উত্তৰাধিকাৰী নথকাৰ ফলত এই ৰাজবংশৰ শাসনৰ অৱসান ঘটে। ইয়াৰ পিছত ব্ৰহ্মপালে কামৰূপত পাল ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

৯। ব্ৰহ্মপালৰ ৰাজত্বৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

উত্তৰ: ব্ৰহ্মপাল কামৰূপৰ পাল ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক আছিল। ত্যাগসিংহৰ মৃত্যুৰ পিছত প্ৰকৃতিসকলে তেওঁক ৰজা হিচাপে নিৰ্বাচন কৰিছিল বুলি ৰত্নপালৰ বৰগাঁও তাম্ৰশাসনত উল্লেখ আছে।

১০। ৰত্নপালৰ দুটা কৃতিত্ব লিখা।

উত্তৰ:

- ৰত্নপালে কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক শক্তি আৰু প্ৰতিপত্তি বৃদ্ধি কৰিছিল।
- তেওঁ শ্ৰীদুৰ্জয় নামৰ নতুন ৰাজধানী স্থাপন কৰিছিল।

১১। কামৰূপৰ পাল ৰাজবংশৰ দুখন উল্লেখযোগ্য তাম্ৰশাসনৰ নাম লিখা।

উত্তৰ:

- বৰগাঁও তাম্ৰশাসন।
- সুৱালকুছি তাম্ৰশাসন।

১২। দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ ঐতিহাসিক গুৰুত্ব কি?

উত্তৰ: দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকা প্ৰাচীন অসমৰ এক স্বতন্ত্ৰ ৰাজনৈতিক কেন্দ্ৰ আছিল। এই অঞ্চলৰ শিলালিপি, দুৰ্গ, মন্দিৰ, ভাস্কৰ্য আৰু অন্যান্য প্ৰত্নতাত্ত্বিক অৱশেষে ইয়াৰ প্ৰাচীন ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশৰ প্ৰমাণ দিয়ে।

১৩। দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ ইতিহাসৰ বিষয়ে জানিবলৈ পোৱা দুটা প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমলৰ নাম লিখা।

উত্তৰ:

- নগাজৰি-খনিকৰ গাঁৱৰ শিলালিপি।
- ডুবৰনী শিলাফলক লিপি।

১৪। দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ স্বাধীন ৰাজ্যখনৰ অৱসান কেনেকৈ ঘটিছিল?

উত্তৰ: দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ স্বতন্ত্ৰ ৰাজনৈতিক কেন্দ্ৰটো পৰৱৰ্তী সময়ত শক্তিশালী কছাৰী ৰাজ্যৰ অন্তৰ্ভুক্ত হয়। ইয়াৰ পিছত ষোড়শ শতিকাত আহোমসকলে এই অঞ্চলত নিজৰ ৰাজনৈতিক আধিপত্য প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

C. ৫ নম্বৰৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ চমু টোকা

১। পুষ্যবৰ্মন

পুষ্যবৰ্মন প্ৰাচীন অসমৰ বৰ্মন ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক আছিল। তেওঁ চতুৰ্থ শতিকাত কামৰূপত নিজৰ ৰাজনৈতিক ক্ষমতা প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। তেওঁৰ ৰাজত্বৰ পৰাই কামৰূপৰ ইতিহাসৰ এক নিৰ্ভৰযোগ্য ৰাজনৈতিক অধ্যায় আৰম্ভ হয়।

পুষ্যবৰ্মনৰ পিছত তেওঁৰ বংশৰ কেইবাজনো ৰজাই কামৰূপত শাসন কৰিছিল। এই ৰাজবংশৰ উল্লেখযোগ্য ৰজাসকলৰ ভিতৰত সমুদ্ৰবৰ্মন, বলবৰ্মন, কল্যাণবৰ্মন, গণপতিবৰ্মন, মহেন্দ্ৰবৰ্মন, ভূতিবৰ্মন আৰু ভাস্কৰবৰ্মনৰ নাম উল্লেখযোগ্য।

বৰ্মন ৰাজবংশৰ শাসনকালত কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশ ঘটিছিল। বিশেষকৈ ভাস্কৰবৰ্মনৰ শাসনকালত কামৰূপে উত্তৰ-পূব ভাৰতত এক শক্তিশালী ৰাজনৈতিক শক্তি হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰিছিল।

পুষ্যবৰ্মনে প্ৰতিষ্ঠা কৰা ৰাজবংশই প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসত এক স্থায়ী স্থান অধিকাৰ কৰি আছে।

২। ভাস্কৰবৰ্মন

ভাস্কৰবৰ্মন প্ৰাচীন অসমৰ বৰ্মন ৰাজবংশৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ আৰু আটাইতকৈ উল্লেখযোগ্য ৰজা আছিল। তেওঁ প্ৰায় ৬০০ খ্ৰীষ্টাব্দৰ পৰা ৬৫০ খ্ৰীষ্টাব্দলৈ কামৰূপত শাসন কৰিছিল।

তেওঁৰ শাসনকালত কামৰূপে ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট উন্নতি লাভ কৰিছিল। তেওঁ উত্তৰ ভাৰতৰ সম্ৰাট হৰ্ষবৰ্ধনৰ সৈতে বন্ধুত্বপূৰ্ণ সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিছিল। এই সম্পৰ্কই কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক গুৰুত্ব বৃদ্ধি কৰিছিল।

তেওঁৰ ৰাজত্বকালত চীনা পৰিব্ৰাজক হিউৱেন চাঙে কামৰূপ ভ্ৰমণ কৰিছিল। হিউৱেন চাঙৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্তৰ পৰা কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক, ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক অৱস্থাৰ বিষয়ে জানিব পাৰি।

ভাস্কৰবৰ্মনৰ ইতিহাস জানিবলৈ দুবি আৰু নিধানপুৰ তাম্ৰশাসন বিশেষভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ। বাণভট্টৰ 'হৰ্ষচৰিত'তো তেওঁৰ বিষয়ে উল্লেখ পোৱা যায়।

ভাস্কৰবৰ্মনৰ মৃত্যুৰ পিছত বৰ্মন ৰাজবংশৰ শাসনৰ অৱসান ঘটে। তেওঁৰ ৰাজত্বকাল প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ এক গৌৰৱময় অধ্যায়।

৩। শালস্তম্ভ ৰাজবংশ

শালস্তম্ভ ৰাজবংশ প্ৰাচীন কামৰূপৰ দ্বিতীয় ঐতিহাসিক ৰাজবংশ আছিল। ভাস্কৰবৰ্মনৰ মৃত্যুৰ পিছত সপ্তম শতিকাৰ মাজভাগত শালস্তম্ভৰ নেতৃত্বত এই ৰাজবংশৰ উত্থান ঘটে। এই ৰাজবংশক ম্লেচ্ছ ৰাজবংশ বুলিও জনা যায়।

এই ৰাজবংশৰ শাসকসকলে হডপ্পেশ্বৰক ৰাজধানী হিচাপে গঢ়ি তুলিছিল। বৰ্তমানৰ তেজপুৰৰ সৈতে হডপ্পেশ্বৰক চিনাক্ত কৰা হয়।

এই ৰাজবংশৰ উল্লেখযোগ্য শাসকসকলৰ ভিতৰত শালস্তম্ভ, হৰ্ষদেৱ, হৰ্জৰবৰ্মন, বনমালবৰ্মন, জয়মালা, বলবৰ্মন আৰু ত্যাগসিংহৰ নাম উল্লেখযোগ্য।

হৰ্জৰবৰ্মনৰ তেজপুৰ শিলালিপি আৰু হায়ুংথাল তাম্ৰশাসন এই ৰাজবংশৰ ইতিহাসৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ সমল। বনমালবৰ্মনৰ তেজপুৰ আৰু পাৰ্বতীয়া তাম্ৰশাসনেও এই সময়ৰ ইতিহাসৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰে।

ত্যাগসিংহৰ মৃত্যুৰ লগে লগে শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ শাসনৰ অন্ত পৰে। ইয়াৰ পিছত ব্ৰহ্মপালে পাল ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

৪। হৰ্জৰবৰ্মন

হৰ্জৰবৰ্মন শালস্তম্ভ বা ম্লেচ্ছ ৰাজবংশৰ এজন উল্লেখযোগ্য ৰজা আছিল। তেওঁৰ ৰাজত্বকালৰ বিষয়ে জানিবলৈ তেজপুৰ শিলালিপি আৰু হায়ুংথাল তাম্ৰশাসন বিশেষভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ।

হৰ্জৰবৰ্মনৰ তেজপুৰ শিলালিপিখন ৫১০ গুপ্তাব্দৰ, অৰ্থাৎ প্ৰায় ৮২৯-৮৩০ খ্ৰীষ্টাব্দৰ বুলি চিনাক্ত কৰা হয়।

তেওঁৰ ৰাজত্বকালত কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক আৰু প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে বিভিন্ন তথ্য পোৱা যায়। বিশেষকৈ তাম্ৰশাসনসমূহৰ পৰা সামন্তপ্ৰথা, ভূমিদান আৰু ৰাজকীয় বিষয়াসকলৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে জানিব পাৰি।

তেওঁৰ শাসনকালত ৰাজনৈতিক ক্ষমতা সুদৃঢ় কৰাৰ লগতে বিভিন্ন ধৰ্মীয় আৰু সামাজিক অনুষ্ঠানৰ পৃষ্ঠপোষকতা কৰা হৈছিল।

সেয়েহে হৰ্জৰবৰ্মন শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ ইতিহাসৰ এজন গুৰুত্বপূৰ্ণ শাসক আছিল।

৫। বনমালবৰ্মন

বনমালবর্মন শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ এজন উল্লেখযোগ্য শাসক আছিল। তেওঁ হর্জৰবর্মনৰ পুত্ৰ আৰু পৰৱর্তী সময়ত ৰাজবংশৰ শাসক হৈছিল।

তেওঁৰ ৰাজত্বকালৰ কেইবাখনো তাম্ৰশাসন আৱিষ্কাৰ হৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত তেজপুৰ তাম্ৰশাসন আৰু পার্বতীয়া তাম্ৰশাসন বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য।

এই তাম্ৰশাসনসমূহৰ পৰা তেওঁৰ ভূমিদান, ৰাজকীয় ক্ষমতা আৰু ধর্মীয় পৃষ্ঠপোষকতাৰ বিষয়ে তথ্য পোৱা যায়। পার্বতীয়া তাম্ৰশাসনত তেজপুৰৰ হেতুকশূলিন নামৰ শিৱ মন্দিৰৰ মেৰামতিৰ কথাও উল্লেখ আছে।

বনমালবর্মনৰ শাসনকালত কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক পৰম্পৰা অব্যাহত আছিল।

৬। ব্ৰহ্মপাল

ব্ৰহ্মপাল কামৰূপৰ পাল ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক আছিল। শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ শেষৰজন ৰজা ত্যাগসিংহৰ মৃত্যুৰ পিছত কামৰূপত ৰাজনৈতিক পৰিৱর্তন ঘটে।

ৰত্নপালৰ বৰগাঁও তাম্ৰশাসনৰ বিৱৰণ অনুসৰি, ত্যাগসিংহৰ কোনো উত্তৰাধিকাৰী নথকাৰ বাবে প্ৰকৃতিসকলে ব্ৰহ্মপালক ৰজা হিচাপে নির্বাচন কৰিছিল।

ব্ৰহ্মপালে কামৰূপত নতুন ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠা কৰি ৰাজনৈতিক স্থিৰতা স্থাপন কৰিছিল। তেওঁৰ পিছত পুত্ৰ ৰত্নপাল সিংহাসনত বহিছিল।

ব্ৰহ্মপালৰ প্ৰতিষ্ঠিত ৰাজবংশই পৰৱর্তী সময়ত কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশত বিশেষ ভূমিকা পালন কৰিছিল।

৭। ৰত্নপাল

ৰত্নপাল কামৰূপৰ পাল ৰাজবংশৰ এজন উল্লেখযোগ্য ৰজা আছিল। তেওঁ ব্ৰহ্মপালৰ পিছত সিংহাসনত বহিছিল।

তেওঁৰ ৰাজত্বকালত কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক শক্তি আৰু প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থা সুদৃঢ় হৈছিল। তেওঁ শ্ৰীদুর্জয় নামৰ এখন নতুন ৰাজধানী স্থাপন কৰিছিল। এই ৰাজধানীখন বর্তমানৰ গুৱাহাটীৰ ওচৰৰ অঞ্চলত অৱস্থিত আছিল বুলি ঐতিহাসিকসকলে চিনাক্ত কৰিছে।

ৰত্নপালৰ বৰগাঁও আৰু সুৱালকুছি তাম্ৰশাসন ইতিহাসৰ গুৰুত্বপূর্ণ সমল। এই তাম্ৰশাসনসমূহৰ পৰা তেওঁৰ ৰাজত্বকালৰ ভূমিদান, প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থা আৰু ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে জানিব পাৰি।

ৰত্নপালে কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক প্ৰতিপত্তি বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে ধর্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰতো পৃষ্ঠপোষকতা আগবঢ়াইছিল।

৮। দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ প্ৰাচীন ৰাজ্য

দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকা প্ৰাচীন অসমৰ এক উল্লেখযোগ্য স্বতন্ত্ৰ ৰাজনৈতিক কেন্দ্ৰ আছিল। এই অঞ্চল বর্তমানৰ গোলাঘাট জিলাৰ লগতে ইয়াৰ পার্শ্বৱর্তী অঞ্চলসমূহলৈ বিস্তৃত।

এই উপত্যকাৰ মাজেৰে দৈয়াং আৰু ধনশিৰি নদী বৈ গৈছে। নদী দুখনৰ উপত্যকাত প্ৰাচীন কালৰে পৰা বিভিন্ন বসতি আৰু ৰাজনৈতিক কেন্দ্ৰ গঢ়ি উঠিছিল।

এই অঞ্চলৰ শিলালিপিসমূহৰ পৰা পঞ্চম শতিকাৰ শ্ৰী ৰত্নবর্মন আৰু শ্ৰী বসুন্ধৰবর্মন তথা অষ্টম শতিকাৰ মহাৰাজাধিৰাজ শ্ৰী জীৱৰ আৰু মহাৰাজাধিৰাজ দিক্লিখবর্মনৰ নাম জানিব পাৰি।

নগাজৰি-খনিকৰ গাঁৱৰ শিলালিপি, ডুবৰনী শিলাফলক লিপি, দেউপানীৰ বিষ্ণু মূৰ্তি আৰু শংকৰ-নাৰায়ণ মূৰ্তিৰ শিলালিপি এই অঞ্চলৰ ইতিহাসৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ সমল।

ডুবৰনী শিলাফলক লিপিত বসুন্ধৰবৰ্মনে নদীৰ পাৰত এখন জাহাজঘাট নিৰ্মাণ কৰাৰ কথা উল্লেখ আছে। ইয়াৰ পৰা অঞ্চলটোৰ বাণিজ্যিক যোগাযোগৰ বিষয়ে ধাৰণা কৰিব পাৰি।

প্ৰত্নতাত্ত্বিক অৱশেষৰ পৰা এই অঞ্চলত দুৰ্গ, মন্দিৰ, পুখুৰী, লোৰ সামগ্ৰী আৰু অন্যান্য স্থাপত্যৰ বিকাশৰ প্ৰমাণ পোৱা যায়।

পৰৱৰ্তী সময়ত এই স্বতন্ত্ৰ ৰাজ্যখন শক্তিশালী কছাৰী ৰাজ্যৰ অন্তৰ্ভুক্ত হয়। ষোড়শ শতিকাত আহোমসকলে এই অঞ্চলত নিজৰ ৰাজনৈতিক আধিপত্য প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

সেয়েহে দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকা প্ৰাচীন অসমৰ ৰাজ্য গঠন, অৰ্থনৈতিক যোগাযোগ আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰ।

D. ৮ নম্বৰৰ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ দীঘলীয়া প্ৰশ্নোত্তৰ

১। প্ৰাচীন অসমৰ বৰ্মন ৰাজবংশৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাস আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

বৰ্মন ৰাজবংশ প্ৰাচীন অসমৰ প্ৰথম ঐতিহাসিকভাৱে প্ৰমাণিত ৰাজবংশ। চতুৰ্থ শতিকাত পুষ্যবৰ্মনে কামৰূপত এই ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। এই ৰাজবংশৰ শাসনকাল প্ৰায় চতুৰ্থ শতিকাৰ মাজভাগৰ পৰা সপ্তম শতিকাৰ মাজভাগলৈ বিস্তৃত আছিল।

১। ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠা:

পুষ্যবৰ্মনে বৰ্মন ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠা কৰি কামৰূপত এক সুসংগঠিত ৰাজনৈতিক শাসনব্যৱস্থাৰ সূচনা কৰিছিল। তেওঁৰ পিছত কেইবাজনো ৰজাই এই ৰাজ্য শাসন কৰে।

২। উল্লেখযোগ্য শাসকসকল:

বৰ্মন ৰাজবংশৰ উল্লেখযোগ্য শাসকসকলৰ ভিতৰত পুষ্যবৰ্মন, সমুদ্ৰবৰ্মন, বলবৰ্মন, কল্যাণবৰ্মন, গণপতিবৰ্মন, মহেন্দ্ৰবৰ্মন, ভূতিবৰ্মন, স্থিতিবৰ্মন আৰু ভাস্কৰবৰ্মনৰ নাম বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য।

৩। ভাস্কৰবৰ্মনৰ শাসন:

ভাস্কৰবৰ্মন এই ৰাজবংশৰ আটাইতকৈ শক্তিশালী আৰু উল্লেখযোগ্য ৰজা আছিল। তেওঁৰ শাসনকালত কামৰূপে ৰাজনৈতিক শক্তি আৰু প্ৰতিপত্তি লাভ কৰিছিল। তেওঁ উত্তৰ ভাৰতৰ সম্ৰাট হৰ্ষবৰ্ধনৰ সৈতে বন্ধুত্বপূৰ্ণ সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিছিল।

৪। হিউৱেন চাঙৰ কামৰূপ ভ্ৰমণ:

ভাস্কৰবৰ্মনৰ ৰাজত্বকালত চীনা পৰিব্ৰাজক হিউৱেন চাঙে কামৰূপ ভ্ৰমণ কৰিছিল। তেওঁৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্তত কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক, ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক অৱস্থাৰ বিষয়ে মূল্যৱান তথ্য পোৱা যায়।

৫। ঐতিহাসিক সমল:

বৰ্মন ৰাজবংশৰ ইতিহাস পুনৰ্নির্মাণৰ বাবে দুবি আৰু নিধানপুৰ তাম্ৰশাসন অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। ইয়াৰ উপৰি উমাচল শিলালিপি, 'হৰ্ষচৰিত' আৰু হিউৱেন চাঙৰ বিৱৰণেও এই ৰাজবংশৰ ইতিহাস জানিবলৈ সহায় কৰে।

৬। ৰাজবংশৰ অৱসান:

প্ৰায় ৬৫০ খ্ৰীষ্টাব্দত ভাস্কৰবৰ্মনৰ মৃত্যুৰ পিছত বৰ্মন ৰাজবংশৰ শাসনৰ অৱসান ঘটে। পৰৱৰ্তী সময়ত শালস্তম্ভৰ নেতৃত্বত নতুন ৰাজবংশৰ উত্থান হয়।

উপসংহাৰ:

বৰ্মন ৰাজবংশৰ শাসনকাল প্ৰাচীন অসমৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ এক উল্লেখযোগ্য অধ্যায়। বিশেষকৈ ভাস্কৰবৰ্মনৰ ৰাজত্বকালত কামৰূপে উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰত এক শক্তিশালী স্থান অধিকাৰ কৰিছিল।

২। ভাস্কৰবৰ্মনৰ ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক কৃতিত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাস্কৰবৰ্মন প্ৰাচীন অসমৰ বৰ্মন ৰাজবংশৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ ৰজা আছিল। তেওঁৰ শাসনকাল প্ৰায় ৬০০ৰ পৰা ৬৫০ খ্ৰীষ্টাব্দলৈ বিস্তৃত আছিল। তেওঁৰ ৰাজত্বকালত কামৰূপে ৰাজনৈতিক, কূটনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট উন্নতি লাভ কৰিছিল।

১। ৰাজনৈতিক শক্তি বৃদ্ধি:

ভাস্কৰবৰ্মনে কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক ক্ষমতা আৰু প্ৰতিপত্তি বৃদ্ধি কৰিছিল। তেওঁৰ শাসনকালত কামৰূপ উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ এখন উল্লেখযোগ্য ৰাজ্য হিচাপে পৰিচিত হৈছিল।

২। হৰ্ষবৰ্ধনৰ সৈতে মিত্ৰতা:

ভাস্কৰবৰ্মনে উত্তৰ ভাৰতৰ সম্ৰাট হৰ্ষবৰ্ধনৰ সৈতে বন্ধুত্বপূৰ্ণ সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিছিল। এই মিত্ৰতাই কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক আৰু কূটনৈতিক গুৰুত্ব বৃদ্ধি কৰিছিল।

৩। কূটনৈতিক সম্পৰ্ক:

ভাস্কৰবৰ্মনে অন্য ৰাজ্যৰ সৈতে কূটনৈতিক সম্পৰ্ক বজাই ৰাখিছিল। তেওঁৰ দূত হংসবেগে হৰ্ষবৰ্ধনৰ ৰাজসভালৈ গৈছিল বুলি বাণভট্টৰ 'হৰ্ষচৰিত'ত উল্লেখ আছে।

৪। হিউৱেন চাঙৰ আগমন:

তেওঁৰ ৰাজত্বকালত চীনা পৰিব্ৰাজক হিউৱেন চাঙে কামৰূপ ভ্ৰমণ কৰিছিল। তেওঁৰ বিৱৰণৰ পৰা কামৰূপৰ সামাজিক, ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক অৱস্থাৰ বিষয়ে জানিব পাৰি।

৫। ধৰ্মীয় পৃষ্ঠপোষকতা:

ভাস্কৰবৰ্মনৰ ৰাজত্বকালত বিভিন্ন ধৰ্মীয় পৰম্পৰা আৰু অনুষ্ঠানৰ প্ৰচলন আছিল। তেওঁ ব্ৰাহ্মণ্য ধৰ্মীয় পৰম্পৰাৰ পৃষ্ঠপোষকতা কৰিছিল।

৬। ঐতিহাসিক অৱদান:

দুবি আৰু নিধানপুৰ তাম্ৰশাসনে তেওঁৰ ৰাজত্বকালৰ বংশাৱলী, ভূমিদান আৰু প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰে।

উপসংহাৰ:

ভাস্কৰবৰ্মনৰ শাসনকাল প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ এক গৌৰৱময় অধ্যায়। তেওঁৰ ৰাজনৈতিক দূৰদৰ্শিতা, কূটনৈতিক সম্পৰ্ক আৰু সাংস্কৃতিক পৃষ্ঠপোষকতাই কামৰূপক এক শক্তিশালী ৰাজ্য হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল।

৩। প্ৰাচীন অসমৰ শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাস আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

শালস্তম্ভ ৰাজবংশ প্ৰাচীন কামৰূপৰ দ্বিতীয় ঐতিহাসিক ৰাজবংশ আছিল। ভাস্কৰবৰ্মনৰ মৃত্যুৰ পিছত এই ৰাজবংশৰ উত্থান ঘটে। ইয়াক ম্লেচ্ছ ৰাজবংশ বুলিও জনা যায়।

১। ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠা:

সপ্তম শতিকাৰ মাজভাগত শালস্তম্ভৰ নেতৃত্বত কামৰূপত নতুন ৰাজবংশৰ উত্থান ঘটে। তেওঁ পূৰ্বৰ ৰাজনৈতিক শাসনব্যৱস্থাৰ পৰিৱৰ্তে নিজৰ ক্ষমতা প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল।

২। ৰাজধানী:

এই ৰাজবংশৰ শাসকসকলে হডপ্পেশ্বৰক ৰাজধানী হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিছিল। বৰ্তমানৰ তেজপুৰৰ সৈতে হডপ্পেশ্বৰক চিনাক্ত কৰা হয়।

৩। উল্লেখযোগ্য শাসকসকল:

এই ৰাজবংশৰ উল্লেখযোগ্য শাসকসকলৰ ভিতৰত শালস্তম্ভ, হৰ্ষদেৱ, হৰ্জৰবৰ্মন, বনমালবৰ্মন, জয়মালা, বলবৰ্মন আৰু ত্যাগসিংহৰ নাম উল্লেখযোগ্য।

৪। হৰ্জৰবৰ্মনৰ শাসন:

হৰ্জৰবৰ্মন এই ৰাজবংশৰ এজন উল্লেখযোগ্য শাসক আছিল। তেওঁৰ তেজপুৰ শিলালিপি আৰু হায়ুংথাল তাম্ৰশাসনৰ পৰা তেওঁৰ শাসনব্যৱস্থা, প্ৰশাসনিক গঠন আৰু ৰাজনৈতিক প্ৰতিপত্তিৰ বিষয়ে তথ্য পোৱা যায়।

৫। বনমালবৰ্মনৰ শাসন:

বনমালবৰ্মনৰ ৰাজত্বকালত শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ ৰাজনৈতিক পৰম্পৰা অব্যাহত আছিল। তেওঁৰ তেজপুৰ আৰু পাৰ্বতীয়া তাম্ৰশাসন ঐতিহাসিকভাৱে বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ।

৬। ঐতিহাসিক সমল:

শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ ইতিহাস জানিবলৈ তেজপুৰ শিলালিপি, হায়ুংথাল তাম্ৰশাসন, তেজপুৰ তাম্ৰশাসন আৰু পাৰ্বতীয়া তাম্ৰশাসন উল্লেখযোগ্য।

৭। ৰাজবংশৰ অৱসান:

ত্যাগসিংহ এই ৰাজবংশৰ শেষৰজন শাসক আছিল। তেওঁৰ কোনো উত্তৰাধিকাৰী নথকাৰ ফলত ৰাজবংশৰ শাসনৰ অৱসান ঘটে। ইয়াৰ পিছত ব্ৰহ্মপালে কামৰূপত পাল ৰাজবংশ প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

উপসংহাৰ:

শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ শাসনকাল প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰ্যায়। এই ৰাজবংশৰ শাসকসকলে কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক পৰম্পৰা অব্যাহত ৰখাত বিশেষ ভূমিকা পালন কৰিছিল।

৪। প্রাচীন অসমৰ পাল ৰাজবংশৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাস আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

পাল ৰাজবংশ প্রাচীন কামৰূপৰ তৃতীয় ঐতিহাসিক ৰাজবংশ আছিল। শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ পতনৰ পিছত ব্রহ্মপালে এই ৰাজবংশ প্রতিষ্ঠা কৰিছিল। এই ৰাজবংশৰ শাসনকাল প্রায় দশম শতিকাৰ পৰা দ্বাদশ শতিকালৈ বিস্তৃত আছিল।

১। ৰাজবংশৰ প্রতিষ্ঠা:

শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ শেষৰজন ৰজা ত্যাগসিংহৰ মৃত্যুৰ পিছত কামৰূপত ৰাজনৈতিক পৰিৱর্তন ঘটে। ৰত্নপালৰ বৰগাঁও তাম্রশাসনৰ বিৱৰণ অনুসৰি, প্রকৃতিসকলে ব্রহ্মপালক ৰজা হিচাপে নির্বাচন কৰিছিল।

২। ব্রহ্মপালৰ শাসন:

ব্রহ্মপাল আছিল এই ৰাজবংশৰ প্রতিষ্ঠাপক। তেওঁ কামৰূপত নতুন ৰাজনৈতিক শাসনব্যৱস্থা প্রতিষ্ঠা কৰিছিল।

৩। ৰত্নপালৰ শাসন:

ব্রহ্মপালৰ পিছত ৰত্নপাল সিংহাসনত বহে। তেওঁ শ্রীদুর্জয় নামৰ এখন সুদৃঢ় ৰাজধানী স্থাপন কৰিছিল। তেওঁৰ ৰাজত্বকালত কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক প্রতিপত্তি বৃদ্ধি পায়।

৪। অন্যান্য শাসক:

এই ৰাজবংশৰ উল্লেখযোগ্য শাসকসকলৰ ভিতৰত ব্রহ্মপাল, ৰত্নপাল, ইন্দ্রপাল, গোপালবর্মন, হর্ষপাল আৰু ধর্মপালৰ নাম উল্লেখযোগ্য।

৫। ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশ:

পাল ৰাজবংশৰ শাসনকালত কামৰূপৰ প্রশাসনিক ব্যৱস্থা, ভূমিদান প্রথা, ধর্মীয় পৃষ্ঠপোষকতা আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশ অব্যাহত আছিল।

৬। ঐতিহাসিক সমল:

বৰগাঁও, সুৱালকুছি, গুৱাহাটী আৰু অন্যান্য তাম্রশাসনৰ পৰা পাল ৰাজবংশৰ বংশাৱলী, ভূমিদান আৰু ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে তথ্য পোৱা যায়।

৭। ৰাজবংশৰ অৱসান:

দ্বাদশ শতিকাৰ মাজভাগত কামৰূপৰ পাল ৰাজবংশৰ ৰাজনৈতিক শক্তি দুর্বল হৈ পৰে। পৰৱর্তী সময়ত বৈদ্যদেৱে কামৰূপত নিজৰ ৰাজনৈতিক ক্ষমতা প্রতিষ্ঠা কৰে।

উপসংহাৰ:

পাল ৰাজবংশৰ শাসন প্রাচীন অসমৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূর্ণ অধ্যায়। এই ৰাজবংশৰ শাসকসকলে কামৰূপৰ ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক পৰম্পৰা আগবঢ়াই নিয়াত বিশেষ ভূমিকা পালন কৰিছিল।

৫। দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ প্রাচীন ৰাজ্যৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক অৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকা প্ৰাচীন অসমৰ এক উল্লেখযোগ্য স্বতন্ত্ৰ ৰাজনৈতিক কেন্দ্ৰ আছিল। এই অঞ্চলৰ ইতিহাসে প্ৰাচীন অসমৰ আঞ্চলিক ৰাজ্য গঠন, বাণিজ্য আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশৰ বিষয়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য প্ৰদান কৰে।

১। ভৌগোলিক অৱস্থান:

দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকা বৰ্তমানৰ অসমৰ গোলাঘাট জিলাৰ লগতে নাগালেণ্ডৰ পাৰ্শ্বৱৰ্তী অঞ্চললৈ বিস্তৃত। এই অঞ্চলৰ মাজেৰে দৈয়াং আৰু ধনশিৰি নদী বৈ গৈছে। নদীসমূহে কৃষি, বাণিজ্য আৰু বসতি স্থাপনৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰিছিল।

২। ৰাজনৈতিক অৱস্থা:

এই উপত্যকাৰ শিলালিপিসমূহৰ পৰা পঞ্চম শতিকাৰ শ্ৰী ৰত্নবৰ্মন আৰু শ্ৰী বসুন্ধৰবৰ্মন তথা অষ্টম শতিকাৰ মহাৰাজাধিৰাজ শ্ৰী জীৱৰ আৰু মহাৰাজাধিৰাজ দিক্লিখবৰ্মনৰ বিষয়ে জানিব পাৰি।

এই শাসকসকলৰ নাম কামৰূপৰ বৰ্মন আৰু শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ বংশাৱলীত পোৱা নাযায়। ইয়াৰ পৰা দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাত এক পৃথক ৰাজনৈতিক কেন্দ্ৰৰ বিকাশ ঘটিছিল বুলি অনুমান কৰিব পাৰি।

৩। প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমল:

নগাজৰি-খনিকৰ গাঁৱৰ শিলালিপি, ডুবৰনী শিলাফলক লিপি, দেউপানীৰ বিষ্ণু মূৰ্তি আৰু শংকৰ-নাৰায়ণ মূৰ্তিৰ শিলালিপি এই অঞ্চলৰ ইতিহাসৰ উল্লেখযোগ্য সমল।

৪। অৰ্থনৈতিক অৱস্থা:

দৈয়াং আৰু ধনশিৰি নদীৰ উপত্যকাৰ উৰ্বৰ ভূমিয়ে কৃষিৰ বিকাশত সহায় কৰিছিল। নদীপথ আৰু পাৰ্বত্য পথৰ জৰিয়তে বাণিজ্যিক যোগাযোগ গঢ়ি উঠিছিল। ডুবৰনী শিলাফলক লিপিত নদীৰ পাৰত জাহাজঘাট নিৰ্মাণৰ উল্লেখে এই অঞ্চলৰ বাণিজ্যিক গুৰুত্বৰ পৰিচয় দিয়ে।

৫। সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক অৱস্থা:

এই অঞ্চলত বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ বসতি আছিল। মন্দিৰ, ভাস্কৰ্য, মূৰ্তি আৰু স্থাপত্যৰ অৱশেষে ইয়াৰ ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশৰ পৰিচয় দিয়ে।

৬। কছাৰী আৰু আহোমসকলৰ প্ৰভাৱ:

পৰৱৰ্তী সময়ত দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ স্বতন্ত্ৰ ৰাজ্যখন কছাৰী ৰাজ্যৰ অন্তৰ্ভুক্ত হয়। ষোড়শ শতিকাত আহোমসকলে এই অঞ্চলত নিজৰ ৰাজনৈতিক আধিপত্য প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

উপসংহাৰ:

দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকা প্ৰাচীন অসমৰ ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ আঞ্চলিক ৰাজনৈতিক কেন্দ্ৰ আছিল। ইয়াৰ প্ৰত্নতাত্ত্বিক অৱশেষে প্ৰাচীন অসমৰ ৰাজ্য গঠন, অৰ্থনৈতিক যোগাযোগ আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশৰ বিষয়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য প্ৰদান কৰে।

পৰীক্ষাৰ বাবে বিশেষভাৱে মনত ৰাখিবলগীয়া তথ্য

বিষয়	শুদ্ধ ঐতিহাসিক তথ্য

বর্মন ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক	পুষ্যবর্মন
বর্মন ৰাজবংশৰ উল্লেখযোগ্য ৰজা	ভাস্কৰবর্মন
ভাস্কৰবর্মনৰ মিত্ৰ	হর্ষবর্ধন
চীনা পৰিব্ৰাজক	হিউৱেন চাং
শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক	শালস্তম্ভ
শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ ৰাজধানী	হডপ্পেশ্বৰ
শালস্তম্ভ ৰাজবংশৰ শেষ ৰজা	ত্যাগসিংহ
পাল ৰাজবংশৰ প্ৰতিষ্ঠাপক	ব্ৰহ্মপাল
শ্ৰীদুৰ্জয় প্ৰতিষ্ঠা কৰা ৰজা	ৰত্নপাল
দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ পঞ্চম শতিকাৰ শাসক	ৰত্নবর্মন আৰু বসুন্ধৰবর্মন
দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ অষ্টম শতিকাৰ শাসক	জীৱৰ আৰু দিক্লিখবর্মন
দৈয়াং-ধনশিৰি উপত্যকাৰ স্বতন্ত্ৰ ৰাজ্যৰ পৰৱৰ্তী অন্তৰ্ভুক্তি	কছাৰী ৰাজ্যত